

BRENT Crude Oil (\$/b)		WTI Crude Oil (\$/b)	
13/10/2023 87.00	20/10/2023 93.35	13/10/2023 83.97	20/10/2023 90.37
<p>— Brent Crude</p>		<p>— WTI Crude</p>	
Henry Hub Natural Gas (\$/MMBtu)		Europe & Asia Natural Gas (\$/MMBtu)	
13/10/2023 3.32	20/10/2023 2.95	11/10/2023 14.37 14.31	18/10/2023 15.72 18.29
<p>— Natural Gas</p>		<p>— Dutch TTF Natural Gas — LNG Japan/Korea Marker</p>	

پویانی های بازار

بهای حامل های انرژی فسیلی در تلاطم هستند. در هفته گذشته قیمت نفت خام «برنت» تا ۹۳,۳۵ دلار به ازای هر بشکه بالا رفت و نهایتاً امروز در بازار بورس لندن به قیمت هر بشکه ۹۲,۱۶ دلار به فروش رسید. تحولات خاورمیانه و از جمله بمباران بی وقفه نوار غزه توسط اسرائیل باعث بالا رفتن قیمت نفت شده است. اما توقف حمله زمینی به غزه که می تواند با توصیه ایالات متحده باشد و حضور «آنتونیو گوترش» دبیرکل سازمان ملل متحد در گذرگاه رفح که نوید گشایش در ارسال کمک های انسان دوستانه به غزه را می دهد، قیمت نفت خام را مجدداً کاهش داد. اما تنش ها در مرز لبنان با اسرائیل شدت گرفته و اقدام انصارالله یمن در پرتاب موشک به سمت اسرائیل می تواند قیمت نفت را بالاتر از ۹۰ دلار نگاه دارد. تأثیر جنگ خاورمیانه بر قیمت نفت به اندازه ۷ دلار به ازای هر بشکه به دلیل بالا رفتن هزینه مربوط به پرداخت بیشتر به بخش بیمه برای افزایش ریسک ژئوپلیتیکی باشد. ناظران بر بازار معتقدند که احتمال تحریم نفتی کشورهای طرفدار اسرائیل از سوی کشورهای اسلامی تولیدکننده نفت خام همچون سال ۱۹۷۳ به دلایل متعدد این بار کمتر است.

بهای نفت خام «وست تگزاس اینترمدییت» که در هفته گذشته به بالاتر از ۹۰ دلار رسیده بود صبح امروز به قیمت ۸۸,۷۵ دلار به ازای هر بشکه در بازار کاشینگ در ایالات متحده خریداری شد. وزارت انرژی ایالات متحده دیروز اعلام کرد که درصدد است تا ۶ میلیون بشکه نفت خام جدید برای اضافه کردن به ذخایر نفتی راهبردی (SPR) خریداری نماید.

بهای گاز طبیعی در هنری هاب که هفته گذشته به ۳,۲۴ دلار به ازای هر یک میلیون واحد حرارتی انگلیسی (بی تی یو) رسیده بود صبح امروز به پایین تر از ۳ دلار یعنی ۲,۸۲ دلار به ازای هر میلیون بی تی یو رسید. بهای گاز طبیعی در روتردام هلند با افزایش قیمت به ۱۵,۷۲ دلار به ازای هر میلیون بی تی یو رسید. بهای همین مقدار از گاز طبیعی مایع شده در ساحل کره و ژاپن به ۱۸,۲۹ دلار هر میلیون بی تی یو افزایش یافت.

➤ **کاهش ذخایر نفت خام و سوخت ایالات متحده:** براساس گزارش «اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده» ذخایر نفت خام و سوخت این کشور هفته گذشته به دلیل افزایش تقاضا برای گازوئیل و نفت کوره، کاهش پیدا کرده است. ذخایر سوخت‌های تقطیری، در هفته منتهی به ۱۳ اکتبر، به میزان ۳,۲ میلیون بشکه کاهش یافت و به ۱۱۳,۸ میلیون بشکه رسید. ذخایر نفت به میزان ۴,۵ میلیون بشکه کاهش یافت و به ۴۱۹,۷ میلیون بشکه رسید. ذخایر بنزین هم با ۲,۴ میلیون بشکه کاهش، به ۲۲۳,۳ میلیون بشکه رسید. در این میان، فروش بخش خرده‌فروشی ایالات متحده در سپتامبر، رشد مطلوبی داشت و انتظارات برای یک دور افزایش نرخ بهره در ایالات متحده تا پایان سال را برانگیخت. افزایش نرخ بهره برای مقابله با تورم، باعث کندی رشد اقتصادی و کاهش تقاضا برای نفت می‌شود. از سوی دیگر براساس گزارش «رویترز»، عرضه نفت خام ممکن است محدودتر شود. منابع آگاه اظهار کرده‌اند که صادرات نفت خام روسیه از طریق بنادر غربی این کشور در نوامبر، حدود ۳۰۰ هزار بشکه در روز کاهش پیدا می‌کند زیرا پالایشگاه‌های داخلی با پایان فصل تعمیرات، تولیدشان را افزایش می‌دهند.

➤ **وضعیت جنگ میان نیروهای فلسطینی و اشغالگران اسرائیلی:** تداوم درگیری در خاورمیانه، تأثیر چندانی روی عرضه جهانی نفت و گاز نداشته و اسرائیل، تولیدکننده بزرگی نیست. اما درگیری میان گروه‌های فلسطینی و ارتش رژیم صهیونیستی، یکی از جدی‌ترین ریسک‌های ژئوپلیتیکی برای بازار نفت را از زمان حمله نظامی روسیه به اوکراین در سال ۲۰۲۲، ایجاد کرده است. پس از حملات انجام شده توسط ارتش اسرائیل به غزه، اردن نشستی که قرار بود در آن میزبان «جو بایدن» رئیس‌جمهور ایالات متحده و سران مصر و فلسطین باشد را لغو کرد. «ویویک دیهار» تحلیلگر بانک کامن ولث استرالیا، در یادداشتی نوشت: «لغو نشست میان بایدن و سران عرب، احتمال اتخاذ راهکار دیپلماتیک برای پایان درگیری میان گروه‌های مبارز فلسطینی و رژیم صهیونیستی را کاهش داده است.» از سوی دیگر نگرانی در خصوص عملیات زمینی رژیم صهیونیستی در غزه وجود دارد. دیهار در این باره نوشت: «اشغال طولانی‌مدت ممکن است باعث گسترش این درگیری شده و قیمت نفت برنت را به بالای ۱۰۰ دلار به ازای هر بشکه برساند.»

➤ **تأثیر جنگ غزه بر سیاست‌های نفتی عربستان سعودی:** عربستان سعودی، برنامه‌های مورد حمایت واشنگتن برای عادی‌سازی رابطه با رژیم صهیونیستی را متوقف کرده که نشان‌دهنده تغییر سریع نظر این کشور درباره اولویت‌های سیاست خارجی همزمان با تشدید تنش‌ها در منطقه است. این مسئله ممکن است روی عرضه نفت‌خام عربستان سعودی، تأثیر داشته باشد زیرا طبق گزارش روزنامه «وال استریت ژورنال»، این کشور پیش از این به کاخ سفید اعلام کرده بود تمایل دارد تولید نفت خود را افزایش دهد تا به انعقاد این توافق، کمک کند.

➤ **وضعیت اقتصادی چین:** اقتصاد چین سریع‌تر از حد انتظار در سه ماهه سوم سال جاری میلادی رشد کرده و تدابیر سیاستی حزب کمونیست به تقویت روند احیاء اقتصاد این کشور کمک کرده است. نرخ پالایش روزانه نفت‌خام در چین، در سپتامبر ۱۲ درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش یافته که تحت تأثیر افزایش فعالیت پالایشگاه‌ها برای بهره بردن از تقاضای قوی در هفته تعطیلات طلایی و بهبود فعالیت بخش تولید بوده است. اما تحلیلگران نسبت به رشد اقتصادی چین نظر محتاطانه‌ای داشتند زیرا بخش املاک این کشور همچنان در رکود است.

➤ **تحریم نفتکش‌های حامل نفت خام روسیه توسط ایالات متحده:** اقدام ایالات متحده در وضع نخستین تحریم‌ها علیه مالکان نفتکش‌هایی که نفت روسیه را با قیمت بالاتر از سقف قیمت ۶۰ دلار به ازای هر بشکه تعیین شده توسط «گروه هفت»، حمل کرده‌اند دیگر عامل تأثیرگذار بر رشد قیمت نفت در طی هفته جاری بوده است. روسیه، دومین تولیدکننده بزرگ نفت در جهان است و سختگیری واشنگتن، ممکن است عرضه نفت این کشور را محدودتر کند.

عوامل کاهش قیمت

➤ **تسهیل تحریم‌های نفتی اعمال شده علیه ونزوئلا:** براساس گزارش «رویترز»، دولت ونزوئلا و مخالفانش سه‌شنبه (۲۵ مهر ۱۴۰۲) درباره انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۲۴ به توافق رسیدند و به این ترتیب، زمینه برای کاهش بیشتر تحریم‌های ایالات متحده علیه

صادرات نفت از این کشور آمریکای جنوبی هموار شد. پس از انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۱۸ ونزوئلا، واشنگتن برای مجازات دولت مادورو، صادرات نفت این کشور را تحریم کرد. اما اکنون مجوز شش ماهه دولت ایالات متحده برای انجام مبادلات مالی در بخش انرژی ونزوئلا صادر شده است. این مجوز پس از توافق میان دولت ونزوئلا و مخالفان سیاسی این کشور برای تضمین انتخابات منصفانه در سال ۲۰۲۴، صادر شد. افزایش صادرات نفت خام ونزوئلا می‌تواند قیمت جهانی نفت که پس از درگیری میان مبارزان فلسطینی و ارتش رژیم صهیونیستی و همچنین کاهش عرضه «اوپک پلاس» سیر صعودی پیدا کرد را ملایم کند.

➤ **رکوردشکنی صادرات نفت خام ایالات متحده:** میانگین صادرات نفت ایالات متحده در نیمه اول سال ۲۰۲۳، به ۳,۹۹ میلیون بشکه در روز رسید که حدود ۲۰ درصد در مقایسه با نیمه اول سال ۲۰۲۲، افزایش داشته است. اروپا با دریافت ۱,۷۵ میلیون بشکه در روز نفت ایالات متحده که عمدتاً به هلند و انگلیس فروخته شد، بزرگ‌ترین مقصد صادرات نفت واشنگتن بود. آسیا با واردات ۱,۶۸ میلیون بشکه در روز، دومین مقصد بزرگ بود و عمده صادرات به آسیا، به چین و کره جنوبی روانه شد. با وجود این رکوردشکنی در صادرات نفت، آمار «اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده» نشان داد این کشور در نیمه اول سال میلادی جاری، واردکننده بزرگ نفت بود و با وجود اینکه تولید داخلی افزایش داشت، ۸,۸۴ میلیون بشکه در روز نفت در ژوئن وارد کرد و بیش از نیمی از این واردات، از کانادا بود. پالایشگاه‌های ایالات متحده برای پالایش نفت سنگین و ترش، تجهیز شده‌اند و بخش عمده نفتی که در ایالات متحده استخراج می‌شود، نفت شیرین و سبک است. طبق آمار «اداره اطلاعات انرژی ایالات متحده»، بعضی از پالایشگاه‌های آمریکایی در منطقه خلیج مکزیک برای توسعه ظرفیت پالایش نفت شیرین و سبک، سرمایه‌گذاری کرده‌اند. با این حال، بسیاری از پالایشگاه‌ها به‌خصوص پالایشگاه‌های مستقر در منطقه «میدوست» و «گلف‌کاست»، گریدهای نفتی سنگین و ترش را که سودآورتر هستند، پالایش می‌کنند. در حالیکه عمده صادرات نفت ایالات متحده به هلند، انگلیس، چین، و کره جنوبی می‌رود؛ عمده واردات نفت سنگین ایالات متحده از مکزیک و کانادا است. بنابر آمار رسمی، واردات نفت ایالات متحده در ژوئیه نسبت به ژوئن، کاهش یافت. براساس گزارش «اوایل پرایس»، تولید نفت ایالات متحده اکنون ۱۲,۹ میلیون بشکه در روز بوده که در مقایسه با ۱۲ میلیون بشکه در

روز در مدت مشابه سال ۲۰۲۲ حاکی از رشد تولید است. با این حال، سطح تولید در مقایسه با رکورد ۱۳,۱ میلیون بشکه در روز در مارس سال ۲۰۲۰، پایین‌تر است.

➤ **آمادگی عربستان سعودی برای افزایش تولید نفت خام:** «امین ناصر» مدیرعامل شرکت سعودی آرامکو معتقد است، در نیمه دوم سال جاری میلادی تقاضای نفت در بازار جهانی به ۱۰۳ میلیون بشکه در روز خواهد رسید و این شرکت در حال حاضر ظرفیت اضافه کردن ۳ میلیون بشکه به تولید روزانه نفت خود را دارد. وی در نشست اطلاعات انرژی در لندن گفت: «در صورت نیاز و تداوم افزایش تقاضا در بازار جهانی، آرامکو می‌تواند طی دو هفته تولید نفت خود را افزایش دهد.» در حالی این مقام سعودی از وجود ظرفیت برای افزایش عرضه نفت عربستان سعودی به بازار سخن گفته که این کشور چند ماهی است با کاهش بیش از ۱ میلیون بشکه‌ای تولید و صادرات نفت خود تلاش کرده تا به افزایش قیمت نفت در بازار جهانی کمک کند. همین کاهش صادرات موجب شده تا دولت عربستان سعودی با کسری بودجه چندین میلیارد دلاری روبرو شود، اما با این حال اعلام کرده به این روند تا چند ماه دیگر ادامه خواهد داد.

➤ **اظهارات «الکساندر نواک» در خصوص چشم‌انداز انرژی جهان:** «الکساندر نواک» معاون نخست وزیر روسیه و وزیر انرژی سابق این کشور، طی مصاحبه‌ای گفت که سهم انرژی هسته‌ای در تولید برق در جهان از ۱۰ درصد کنونی به ۲۰ درصد در سال ۲۰۵۰ خواهد رسید. وی همچنین گفت که طی ۵۰ سال آینده همچنان شاهد تداوم استفاده از نیروگاه‌های آبی برای تولید برق خواهیم بود، از طرف دیگر بخش قابل توجهی از انرژی در جهان هم با استفاده از انرژی‌های هیدروکربنی تأمین خواهد شد. از سوی دیگر نواک اظهار داشت: «اگر تا سال ۲۰۳۵ ما شاهد به تعادل رسیدن بازار جهانی انرژی نباشیم، طی ۵۰ سال آینده شاهد تغییرات گسترده خواهیم بود. نرخ مصرف نفت و گاز در جهان از اوج خود عبور خواهد کرد و سهم آن‌ها از تأمین انرژی جهان از ۸۵ درصد کنونی به ۶۰ درصد کاهش خواهد یافت. از طرف دیگر شاهد توجه بیشتر به منابع انرژی تجدیدپذیر در مقایسه با انرژی هسته‌ای خواهیم بود.»

تفسیر منته - اوپک و آینده آن

سازمان کشورهای صادرکننده نفت (OPEC) از زمان تأسیس آن در سال ۱۹۶۰، یکی از بازیگران اصلی در بازارهای جهانی نفت بوده است. اعضاء «اوپک» در مجموع حدود ۴۴ درصد از تولید جهانی نفت و ۷۳ درصد از ذخایر اثبات شده نفت را به خود اختصاص داده‌اند. این سازمان در برهه‌های تاریخی مختلف کنترل واضحی بر قیمتگذاری نفت به‌خصوص در دهه ۱۹۷۰ میلادی و جریان بحران‌های نفتی داشت. نقش «اوپک» در طول زمان از مدیریت قیمت‌ها گرفته تا کاهش تولید و یا اجازه دادن به نیروهای بازار برای تعیین قیمت‌ها براساس شرایط عرضه و تقاضای جهانی متفاوت بوده است. در این زمینه طی گزارش حاضر به بررسی جایگاه فعلی «اوپک» و چشم‌انداز آینده این سازمان می‌پردازیم.

۱- درک ماهیت پیچیده و پویای «اوپک» همواره یک چالش بوده است. اقتصاددانان تا حدودی موفق شده‌اند که آن را به‌عنوان یک کارتل یا شرکت مسلط مدل کنند. مطالعات تجربی شواهد متفاوتی در مورد رفتار و تأثیر «اوپک» پیدا کرده است. نفوذ سازمان مذکور براساس ۴ عامل بازار، انسجام داخلی بین اعضاء، ژئوپلیتیک، و منافع راهبردی متفاوت است. این نقش سیال و خاص در طول سقوط قیمت نفت در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۵ به‌طور مشخصی مشاهده شد. زمانیکه «اوپک» کنار ایستاد و اجازه داد قیمت‌ها به‌شدت کاهش یابد و نقش حمایتی خود از قیمت را کنار گذاشت. بنابراین بررسی «اوپک» از طریق یک دریچه پویا که امکان تغییر رفتار براساس شرایط متغیر را فراهم می‌کند مفیدتر از مدل‌های ایستا است.

۲- با نگاهی به آینده، «اوپک» با عدم قطعیت‌هایی در مورد سیاست‌های تغییرات اقلیمی، میزان تغییرات تقاضا برای نفت، حفظ انسجام با توجه به منافع متفاوت اعضاء، و تنوع اقتصادی مواجه است. با این حال، «اوپک» در طول تاریخ بیش از ۶۰ ساله خود تاکنون ثابت کرده است که می‌تواند انعطاف‌پذیر باشد. خاستگاه «اوپک» به دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ بازمی‌گردد، زمانی که هفت شرکت بزرگ نفتی بین‌المللی معروف به هفت خواهران

بر بخش عمده‌ای از صنعت نفت جهان خارج از ایالات متحده، کانادا، اتحاد جماهیر شوروی، و چین تسلط داشتند. این شرکت‌ها صادرات و قیمت نفت را از طریق یکپارچه‌سازی عمودی کنترل و از رسیدن نفت مستقل به بازارها جلوگیری می‌کردند.

۳- در اواخر دهه ۱۹۵۰، شرکت‌های مستقل کوچک‌تر شروع به فعالیت در بخش بالادستی نفت و خارج از کنترل هفت خواهران کردند و سلطه آن‌ها را به چالش کشیدند. علاوه بر این، ایالات متحده در سال ۱۹۵۹ کنترل واردات را به دلیل هجوم نفت خارجی ارزان‌تر به اجرا گذاشت که منجر به مازاد نفت در بازارهای بین‌المللی و رقابت بیشتر شد. در این زمینه، هفت خواهران نفتی قیمت‌های نفت را در سال‌های ۱۹۵۹ تا ۱۹۶۰ کاهش دادند و به دنبال آن درآمد کشورهای تولیدکننده نفت را که به شدت به بهره مالکانه، حق امتیاز، درآمد نفت، و مالیات متکی بودند، به شدت کاهش یافت. در چنین شرایطی «اوپک» در سال ۱۹۶۰ توسط ایران، عراق، کویت، عربستان سعودی، و ونزوئلا در واکنش به این تحولات و با هدف جلوگیری از کاهش بیشتر قیمت‌ها تشکیل شد.

۴- افزایش تقاضای جهانی نفت در دوره ۱۹۶۵ تا ۱۹۷۳ اهرم «اوپک» را نسبت به هفت خواهران افزایش داد. در سال ۱۹۷۱، «اوپک» برای به دست آوردن ۲۵ درصد سهام شرکت‌های نفتی تا سال ۱۹۸۳ مذاکره کرد. سپس در سال ۱۹۷۳، «اوپک» به طور یکجانبه قیمت‌های ثبت شده را به شدت افزایش داد و برای اولین بار کنترل قیمت را اعمال کرد. در دوره ۱۹۷۵ تا ۱۹۷۸، کشورهای «اوپک» کنترل تولید، قیمت‌گذاری، و سرمایه‌گذاری‌های نفتی را از طریق ملی‌سازی و افزایش سهام تثبیت کردند. اما آن‌ها همچنان به قراردادهای هفت خواهران نفتی وابسته بودند و فروش مستقیم محدودی داشتند.

۵- بحران نفتی سال ۱۹۷۹ ناشی از انقلاب ایران باعث افزایش قیمت‌های نقدی نفت بالاتر از قیمت‌های «اوپک» شد که بازاری خارج از کنترل «اوپک» را باز کرد. در پاسخ، سهمیه‌های تولید «اوپک» با هدف تثبیت قیمت‌ها ناکارآمد بود. سهم بازار «اوپک» تا سال ۱۹۸۵ از ۵۸ درصد به ۳۵ درصد کاهش یافت. در مواجهه با کاهش قیمت‌ها و سهم بازار، عربستان سعودی در سال ۱۹۸۵ قیمت‌گذاری مدیریتی را کنار گذاشت و معیارهای قیمت‌گذاری مبتنی بر بازار را اتخاذ کرد. این راهبرد به طور رسمی به کنترل تعیین قیمت

«اوپک» پایان داد. از اواخر دهه ۱۹۸۰ تاکنون، «اوپک» نقش‌های متفاوتی را به‌عنوان مدیر ظرفیت مازاد، تولیدکننده نوسانی و تأمین‌کننده نهایی برای حمایت از قیمت‌ها ایفاء کرده اما تأثیر آن همواره یکسان نبوده است.

۶- درحالی‌که «اوپک» هنوز تأثیرگذار است، قدرت تعیین قیمت یکجانبه قوی را که به‌طور موقت در ۱۹۷۳ تا ۱۹۷۴ در اختیار داشت، به‌دست نیاورده است. در واقع توانایی «اوپک» در تأثیرگذاری بر پویایی بازار نفت بیشتر براساس شرایط بازار، انسجام داخلی، ژئوپلیتیک، و منافع راهبردی اعضاء کلیدی مانند عربستان سعودی، مربوط به زمینه خاص است. مدل‌های اولیه، «اوپک» را به‌عنوان یک کارتل انحصاری توصیف می‌کردند که می‌توانست با توجه به تقاضای بدون کشش نفت، قیمت‌ها را بسیار بالاتر از هزینه‌های نهایی تعیین کند. برخی از مطالعات اولیه کاهش عرضه «اوپک» را به عواملی مانند کاهش نرخ تنزیل کشورهای تولیدکننده پس از ملی‌شدن نفت نسبت می‌دهند. در کل مطالعات تجربی، شواهد متفاوتی از قدرت و تبانی «اوپک» در بازار ارائه می‌دهد. برخی از مطالعات با تحلیل اینکه آیا کشورها تغییرات تولید یکدیگر را جبران می‌کنند یا خیر، هماهنگی و تأثیرگذاری «اوپک» را ارزیابی می‌کنند.

۷- در برخی از پژوهش‌ها به‌طور خاص بر عربستان سعودی به‌عنوان تولیدکننده اصلی که باهدف حداکثرسازی سود میزان تولید را کنترل می‌کند تمرکز دارند. با این حال بسیاری از شواهد نشان می‌دهد که عربستان سعودی احتمالاً بیشتر به‌عنوان یک سیگنال‌دهنده به بازار عمل می‌کند تا انحصارگر. به‌طورکلی، مدل‌سازی «اوپک» با دقت بالا بسیار چالش برانگیز است. ماهیت سیال و سیاسی آن با مفروضات مدل‌سازی ایستا در تناقض است و نتایج به‌دست‌آمده هیچ چارچوبی کاملی از رفتار انطباقی پیچیده «اوپک» نشان نمی‌دهد. حفظ وحدت و انسجام داخلی در «اوپک» یک چالش بزرگ در آینده است. یک موضوع کلیدی در مورد آینده «اوپک» ایجاد تعادل بین منافع رقابتی اعضاء در رابطه با درآمدهای نفتی در مقابل سهم بازار و همچنین استرارهبردتری کوتاه‌مدت در مقابل بلندمدت است. در این زمینه عربستان سعودی دیدگاهی طولانی دارد که بر تأمین تقاضا برای ذخایر عظیم خود متمرکز است. با این حال، سایر اعضاء «اوپک» به حداکثر رساندن

درآمد در کوتاه‌مدت اولویت می‌دهند. سیستم سهمیه‌بندی تولید «اوپک» به‌ندرت در دوره‌های مازاد عرضه خوب عمل می‌کند و مکانیسم‌های اجرایی مناسبی ندارد. در برخی مواقع، جنگ قیمت تنها راه برای اعمال نظم در تولید می‌شود.

۸- پیش‌بینی می‌شود عربستان سعودی در برابر کاهش یکجانبه تولید مقاومت کند در حالیکه سایر اعضا امیدوارند که این کشور به‌تنهایی تولید را کاهش دهد. ظهور عراق و ایران به‌عنوان تولیدکنندگان اصلی با افزایش تولید پس از بین رفتن نظام بعثی در عراق و افول تحریم‌ها علیه ایران می‌تواند پویایی داخلی «اوپک» را تغییر داده و رهبری عربستان سعودی را به چالش بکشد. در چنین شرایطی غلبه بر این منافع واگرا و حفظ وحدت بسیار دشوار خواهد بود.

۹- چالش کلیدی دیگر سیاست‌های تعامل با تغییرات اقلیمی و انتظارات تقاضای جهانی نفت است که تهدیدی برای کاهش دائمی درآمد «اوپک» است. مفاهیمی مانند کربن غیرقابل سوختن^۱ بیان می‌کند که بیشتر ذخایر سوخت فسیلی باید برای دستیابی به اهداف اقلیمی دست‌نخورده باقی بمانند که مستقیماً بر توانایی اعضا «اوپک» برای درآمدزایی از ذخایر تأثیر می‌گذارد. «اوپک» با توجه به تغییرات اقلیمی، به‌شدت در برابر سیاست‌های کاهش تقاضا برای نفت مقاومت می‌کند. برخی از اعضا خواستار جبران درآمدهای از دست رفته هستند، اما پاسخ‌های راهبردی محدود است. کاهش تولید برای از بین بردن هزینه‌های بالاتر نفت، قیمت‌ها و درآمدهای پایین‌تر را به خطر می‌اندازد. پیش‌بینی‌های بلندمدت تقاضا نیز بسیار نامشخص است. به‌طور کلی، سیاست‌های اقلیمی و کاهش تقاضا برای نفت خام تهدیدی وجودی برای مأموریت «اوپک» هستند، اما گزینه‌ها برای تأثیرگذاری بر این انتقال انرژی حداقلی به‌نظر می‌رسند.

۱۰- در نهایت، انجام تنوع اقتصادی چالشی حیاتی و در عین حال بسیار دشوار را ارائه می‌کند. اعضا «اوپک» از نظر اقتصادی به‌شدت به نفت وابسته هستند و تنوع بسیار محدودی دارند. این وابستگی به‌طور فزاینده‌ای مشکل‌ساز خواهد شد. علیرغم اهمیت شناخته شده، تلاش‌ها برای توسعه صنایع جایگزین و منابع درآمد با مشکل مواجه شده است.

¹ Unburnable carbon

تنوع عمده احتمالاً نیازمند سرمایه‌گذاری، تخصص، و مشارکت خارجی است؛ اما این امر مدل اقتصادهای تحت رهبری دولت‌ها را به چالش می‌کشد. این در حالی است که غلبه بر موانع ساختاری برای دور شدن از چند دهه وابستگی به نفت بسیار چالش‌برانگیز است.

در استقبال از کاپ ۲۸ - نقش پررنگ چین در گذار سبز

۱- نقش چین در تسهیل گذار سبز در جهان و ترویج انرژی‌های تجدیدپذیر موضوع مورد بحث قبل از کاپ ۲۸ است. «احمد الجابر» نماینده ویژه امارات عربی متحده در امور تغییرات آب‌وهوایی و وزیر صنعت و فناوری پیشرفته گفت: «چین همیشه یک شرکت‌کننده فعال در فرآیند کاپ ۲۸ بوده است.» وی این اظهارات را در سفر دو روزه خود به پکن بیان کرد که دومین سفر وی به چین در سال جاری میلادی در آستانه بیست‌وهشتمین کنفرانس اعضاء کنوانسیون چارچوب سازمان «ملل متحد» در مورد تغییرات آب‌وهوایی است. اجلاس جهانی آب‌وهوا که معمولاً به‌عنوان کاپ ۲۸ شناخته می‌شود، از ۳۰ نوامبر تا ۱۲ دسامبر در دبی، برگزار می‌شود.

۲- جابر گفت سوخت‌های فسیلی علیرغم درخواست‌ها برای پایان دادن به استفاده از آن‌ها برای تضمین امنیت انرژی جهانی همچنان به‌کار خواهند رفت. با این حال، کشورهای ثروتمند و یا فقیر، باید به‌سرعت گذار منظم از نفت و گاز به منابع انرژی پاک‌تر، از خورشیدی و بادی گرفته تا هیدروژن را دنبال کنند تا از بلایای آب‌وهوایی جلوگیری کنند. سوخت‌های فسیلی را نمی‌توان حتی در پیشرفته‌ترین برنامه‌ها نیز حذف کرد. جهان نمی‌تواند قبل از ساختن سیستم جدید انرژی از سیستم انرژی فعلی جدا شود. در عوض، جهان می‌تواند به کربن‌زدایی بخش نفت و گاز ادامه دهد. کاهش ردپای کربن در جهان نفت و گاز همچنان برای برآوردن نیازهای انرژی جهانی موردنیاز خواهد بود.

۳- وی ادعا کرد برای نشان دادن رویکردی عملگرایانه و نتیجه‌محور می‌توان امارات عربی متحده را مثال زد که اکنون یک کشور تولیدکننده نفت با کمترین شدت کربن است و در اجلاس آتی موضوع کربن‌زدایی در بخش انرژی‌های متعارف را مطرح می‌کند. طی دو دهه

گذشته، امارات عربی متحده انرژی‌های تجدیدپذیر را تا حد زیادی تجاری کرده و صنعت نفت خود را از طریق روش‌هایی مانند عملیات برق‌رسانی و استفاده از فناوری‌های جذب و ذخیره کربن، سازگارتر با آب‌وهوا کرده است. همچنین در این مصاحبه الجابر گفت: «من راه‌حل می‌خواهم. من یک رویکرد هشداردهنده نمی‌خواهم. من می‌خواهم بین اشتیاق و واقع‌گرایی تعادل برقرار کنم.» وی افزود که جهان برای دستیابی به این موضوع نیاز به ۳ برابر کردن عرضه انرژی تجدیدپذیر و تقویت کارایی در بخش انرژی متعارف دارد. گذار «عادلان، عادلانه، عادلانه، و مسئولانه» به منابع انرژی سازگار با آب‌وهوا.

۴- برای عملی کردن گذار انرژی، سیستم مالی آب‌وهوا باید اصلاح شود تا جهان بتواند اهداف کاهش انتشار خود را محقق کند. همچنین نیاز است که کشورهای توسعه‌یافته به تعهدی که در سال ۲۰۰۹ داده بودند عمل و ۱۰۰ میلیارد دلار در سال به هم‌تایان در حال توسعه خود برای کمک به تحقق گذار سبز کمک کنند. الجابر با اشاره به توافق رهبران جهان در سال ۲۰۱۵ گفت: «این واقعیت که منابع مالی در دسترس یا مقرون به صرفه نبوده است، پیشرفت را به تأخیر انداخته است و به همین دلیل است که توافق پاریس به‌طور جدی اجرا نشده است.»

۵- در اوایل ماه اکتبر، دبیرخانه UNFCCC گزارشی را در مورد اولین ذخیره جهانی منتشر کرد که پیشرفت در راستای تحقق اهداف توافقنامه پاریس را اندازه‌گیری می‌کند. در این گزارش آمده است که پنجره اجرای تعهدات موجود و محدود کردن گرمایش به ۱,۵ درجه سانتیگراد بالاتر از سطح قبل از صنعتی شدن به سرعت در حال کاهش است و منابع مالی عمومی بین‌المللی باید به‌طور راهبردی برای جلوگیری از بلایای آب‌وهوایی مستقر شود. در واقع می‌توان گفت ما خیلی دور از مسیر هستیم و متأسفانه پیشرفت زیادی در این زمینه حاصل نشده است. یکی از روش‌های مؤثر و کاربردی برای این موضوع می‌تواند احیاء اعتماد در کاپ ۲۸ باشد و از این رویداد به‌عنوان وسیله‌ای برای تبدیل حرف به عمل و تنظیم جدول‌های زمانی قابل اجرا استفاده شود، به این امید که تا سال ۲۰۳۰ ۲۲ گیگاتن از انتشار گازهای گلخانه‌ای کاهش یابد.

همکاران این شماره: کیان ابتکار، آریاکیا، حسن راعی و عباس مکی